

สรุปมติการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านบริหาร

ครั้งที่ 21/2556 เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556

การประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านบริหาร ครั้งที่ 21/2556 เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556 ณ ห้องประชุม 603 ชั้น 6 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ ถนนแจ้งวัฒนะ โดยมีศาสตราจารย์ อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นประธานการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. เรื่อง ชี้แจงเกี่ยวกับการมอบหมายให้ดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณี การเสียชีวิตของนายเอกยุทธ อัญชันบุตร

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบการชี้แจงเกี่ยวกับการมอบหมายให้ดำเนินการตรวจสอบ กรณีการเสียชีวิตของนายเอกยุทธ อัญชันบุตร ซึ่งที่ประชุมได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง แล้วมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการตามแนวทางในระบบการทำงานเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้วางไว้แล้ว ทั้ง 3 แนวทาง ได้แก่

1) แนวทางแรก เมื่อมีเรื่องร้องเรียนเข้ามาโดยปกติแล้ว สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จะส่งไปยังสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และส่งต่อไปยังคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและกลั่นกรองรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเมื่อคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและกลั่นกรองฯ พิจารณาแล้ว จึงมีมติส่งต่อไปยังคณะอนุกรรมการคณะต่าง ๆ ต่อไป

2) แนวทางที่สอง คณะอนุกรรมการใดรับผิดชอบแล้ว และเป็นเรื่องที่เร่งด่วน ก็สามารถดำเนินการได้ โดยสำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจะนำเสนอต่อคณะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องร้องเรียนและกลั่นกรองรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อทราบ

3) แนวทางที่สาม หากเรื่องใดมีมิติที่เกี่ยวข้องกับคณะอนุกรรมการหลายคณะ ก็จะนำเรื่องดังกล่าวมาหารือในที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และหากที่ประชุมมีมติเป็นประการใด ก็จะดำเนินการตามมติที่ประชุม

2. เรื่อง โทษประหารชีวิต

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาเอกสารประกอบการประชุม เรื่อง โทษประหารชีวิตและหลักสิทธิมนุษยชน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยสำนักวิจัยและวิชาการเสนอ ซึ่งมีประเด็นการพิจารณา ดังนี้

- (1) สถานการณ์โทษประหารชีวิตในประเทศไทย
- (2) ประเทศซึ่งยกเลิกโทษประหารชีวิตและประเทศซึ่งยังคงบทลงโทษประหารชีวิต
- (3) ความเห็นจากการเสวนาเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต
- (4) หลักและกฎหมายว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

(5) ผลการศึกษาเรื่อง โทษประหารชีวิตในประเทศไทย ของที่ปรึกษา (ดร.สุนนทิพย์ จิตสว่าง) ซึ่งเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และขอให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยสำนักวิจัยและวิชาการจัดทำรายงาน เรื่อง โทษประหารชีวิต ในรูปแบบรายงานผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบาย หรือข้อเสนอในการปรับปรุง กฎหมายตาม กสม.7 และนำเสนอคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอีกครั้ง

3. เรื่อง การสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง โทษประหารชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างวันที่ 22-23 ตุลาคม 2556 ณ กรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นชอบมอบให้เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าร่วมการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ เรื่อง โทษประหารชีวิตในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ จัดโดย สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ร่วมกับกระทรวงยุติธรรม ระหว่างวันที่ 22-23 ตุลาคม 2556 ณ กรุงเทพมหานคร เพื่อติดตามประเด็นต่าง ๆ ที่มีการอภิปรายในการสัมมนา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดท่าทีของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเรื่องนี้ต่อไป

4. เรื่อง เชิญเข้าร่วมการสานเสวนา เรื่อง “แก่นการปฏิรูปการเมืองไทยอยู่ที่ไหน : ภูมิปัญญาไทยเพียงพอหรือไม่” ในวันจันทร์ที่ 30 กันยายน 2556

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีมติขอให้กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาร่วมการสานเสวนา เรื่อง “แก่นการปฏิรูปการเมืองไทยอยู่ที่ไหน : ภูมิปัญญาไทยเพียงพอหรือไม่” ในวันจันทร์ที่ 30 กันยายน 2556 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพมหานคร และขอให้แจ้งความประสงค์ไปยังสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมอบหมายให้เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเข้าร่วมการสานเสวนาดังกล่าวด้วย

5. เรื่อง สรุปผลการประชุม ICC Annual Meeting ระหว่างวันที่ 6-8 พฤษภาคม 2556 ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบสรุปผลการประชุม ICC Annual Meeting ระหว่างวันที่ 6-8 พฤษภาคม 2556 ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งแบ่งการประชุมเป็น 2 ช่วง ช่วงแรกเป็นการประชุม ICC Bureau ซึ่งเป็นองค์กรบริหารสูงสุดของ ICC และช่วงที่สองเป็นการประชุม ICC General Meeting ซึ่งเปิดโอกาสให้สมาชิก ICC ทุกประเทศเข้าร่วมเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็น ตลอดจนการประชุม Side Events โดยมีสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

(1) ผลการประชุม ICC Bureau ระหว่างวันที่ 6-7 พฤษภาคม 2556

ที่ประชุมได้อภิปรายแสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของประธาน ICC โดยเฉพาะเรื่องการคลังและงบประมาณของ ICC และที่ประชุม ICC Bureau ยังมีได้รับรองข้อเสนอที่จะให้มีการแก้ไขธรรมนูญ ICC (statute) เพื่อกำหนดบทลงโทษสมาชิก ICC ที่ค้างชำระเงินค่าสมาชิก และที่ประชุม

รับทราบรายงานการดำเนินงานของ APF ในการรณรงค์เพื่อการรับรองสถานะที่เป็นอิสระของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยสถานภาพสตรี (CSW) การยุติบทบาทของ APF ในเรื่องดังกล่าวเพื่อส่งมอบงานให้กับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคแอฟริกา ซึ่งดำรงตำแหน่งประธาน ICC ลำดับต่อไป

(2) ผลการประชุม ICC General Meeting ระหว่างวันที่ 7-8 พฤษภาคม 2556

การประชุมตามระเบียบวาระต่าง ๆ ได้แก่ การครบรอบ 20 ปี ของการรับรองปฏิญญาและแผนปฏิบัติการเวียนนา (Vienna+20) และหลักการปารีส รายงานของผู้เสนอรายงานพิเศษ (Special Rapporteur) ว่าด้วยสถานการณ์ของผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน การติดตามแผนปฏิบัติการอัมมาน ว่าด้วยสิทธิสตรีและเด็กหญิง Post-2015 Development Agenda และสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชน

(3) การประชุม Side Events

การจัด Workshop เรื่อง “Equipping National Institutions with New Methods to Monitor Economic Social and Culture Rights” สาระสำคัญของที่ประชุม ได้แก่ การแนะนำ OPERA Framework ซึ่งเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างศักยภาพและความเชี่ยวชาญของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการติดตามการดำเนินงานของรัฐทางด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม พร้อมกับนำเสนอโครงการของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของนิวซีแลนด์และมาเลเซีย และการประชุม ICC Working Group on Business and Human Rights เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2556 ซึ่งเป็นการประชุมเฉพาะประเทศสมาชิกจำนวน 16 ประเทศ (ประเทศไทยไม่ได้เป็นสมาชิก) โดยมีสาระสำคัญ ได้แก่ การกำหนดแนวทางการทำงานของคณะทำงานและการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระหว่างปี 2556-2558 ซึ่งเน้นความสำคัญในประเด็นต่าง ๆ อาทิ กลุ่มบุคคลด้อยโอกาสที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบธุรกิจ การสร้างความตระหนักรู้ในแก่สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การจัดหาแหล่งเงินทุนระยะยาว และความร่วมมือกับบริษัทที่ลงทุนในต่างประเทศ เป็นต้น และในช่วงท้ายของการประชุม ICC General Meeting ได้มีการส่งมอบตำแหน่งประธาน ICC จากภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกให้กับภูมิภาคแอฟริกา โดยผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธาน ICC คนใหม่ คือ นาย Lawrence Mushwana ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของแอฟริกาใต้ ขณะเดียวกันก็ได้รับรองศาสตราจารย์ Alan Miller ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของสกอตแลนด์ให้ทำหน้าที่รองประธาน ICC โดยมีระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง 3 ปี และที่ประชุมได้รับทราบข้อเสนอของประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกานา ว่าการประชุม ICC Bureau ครั้งต่อไปจะมีขึ้นที่ประเทศกานาในเดือนตุลาคม 2556

6. เรื่อง สรุปผลการประชุมคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบสรุปผลการประชุมคณะกรรมการประสานและกำกับการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยสำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่ายเสนอ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

(1) สถานการณ์และการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์

- ด้านการป้องกัน
- การดำเนินคดี
- การคุ้มครองช่วยเหลือ
- ด้านนโยบายและการขับเคลื่อน และหุ้นส่วนความร่วมมือ
- ด้านการพัฒนาและบริหารข้อมูล

(2) แผนปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557

(3) รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ประจำปี 2556 จัดทำโดย กระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา

สาระสำคัญของรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ประจำปี 2556 มีดังนี้

- ประเทศไทยเป็นประเทศต้นทาง ทางผ่าน และปลายทางสำหรับการค้าผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก เพื่อการบังคับใช้แรงงานและการบังคับค้าประเวณี

- แรงงานต่างด้าวชาวเมียนมาร์ในโรงงานอาหารทะเลที่จังหวัดสมุทรสาคร ร้อยละ 57 พบว่า ผ่านประสบการณ์ที่ตกอยู่ในสภาพถูกบังคับใช้แรงงาน

- การค้าประเวณีเด็กไทยและเด็กต่างด้าวยังคงเป็นข้อห่วงใยสำคัญ

- ด้านการดำเนินคดี รัฐบาลไทยดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำความผิดจากการค้ามนุษย์น้อยกว่าปีก่อน

- ด้านการคุ้มครอง มีความพยายามในการตัดแยกผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ ยังคงไม่เพียงพอ เป็นเหตุให้ผู้เสียหายบางคนไม่ได้รับการตัดแยกและเสี่ยงต่อการถูกดำเนินคดี

- ด้านการป้องกัน แม้รัฐบาลจัดกิจกรรมป้องกันการค้ามนุษย์อย่างต่อเนื่อง แต่ไม่ส่งผลจริงในทางปฏิบัติ นอกจากนี้ ยังมีนโยบายและแผนระดับชาติเพื่อป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ

ประเด็นที่ประเทศไทยถูกกล่าวหาในรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ ประจำปี 2556 จัดทำโดย กระทรวงการต่างประเทศ สหรัฐอเมริกา (ข้อมูล ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2556) มีจำนวน 15 ประเด็น พร้อมระบุหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเด็น นั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมอบให้สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดย สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่ายการรณรงค์แสดงข้อกังวลของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเกี่ยวกับสถานการณ์การค้ามนุษย์

7. เรื่อง การหารือระหว่างประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับประธานสภาชาติพันธุ์แห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบสรุปผลการหารือระหว่างประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับประธานสภาชาติพันธุ์แห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ เมื่อวันที่ 4 กันยายน 2556 ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งสาระสำคัญของการหารือ สรุปได้ดังนี้

- (1) ความเป็นมาของสภาชาติพันธุ์แห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
- (2) การจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
- (3) แนวคิดเรื่องสิทธิมนุษยชน
- (4) ประเด็นสถานการณ์สิทธิมนุษยชนระหว่างสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์และ

ประเทศไทย

- แร่งงานข้ามชาติ
- ปัญหาผู้อพยพชาวโรฮิงญา

8. เรื่อง ถ้อยแถลงของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติรับทราบถ้อยแถลงของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Human Rights Council -HRC) เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2556 ตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยสำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศเสนอ ดังนี้

(1) การสมัครเข้ารับการเลือกตั้งของประเทศไทยในคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สำหรับระหว่างปี 2558-2560

- (2) ความสำคัญของกระบวนการ UPR
- (3) หลักการว่าด้วยสิทธิมนุษยชน
- (4) สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อสังเกตเกี่ยวกับถ้อยแถลงของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีที่ประชุมคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ดังนี้

ถ้อยแถลงในครั้งนี้ถือเป็นการประกาศของประเทศไทยเพื่อสมัครเข้ารับการเลือกตั้งในตำแหน่งสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ สำหรับวาระระหว่างปี 2558-2560 อย่างเป็นทางการ ทั้งนี้ สิ่งที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการต่อไป คือการรณรงค์เพื่อขอเสียงสนับสนุนจากประเทศสมาชิกสหประชาชาติ จำนวน 193 ประเทศ พร้อมทั้งจัดทำถ้อยแถลงคำมั่นด้านสิทธิมนุษยชน และจะต้องดำเนินการสร้างความเชื่อมั่นให้สังคมโลกได้เห็นถึงความตั้งใจจริงของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะประเด็นที่ผู้นำรัฐบาลไทยได้กล่าวไว้ในถ้อยแถลงต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ และในส่วนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การที่ถ้อยแถลงต่อคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ได้เน้นความสำคัญของการทำงานตามกระบวนการ UPR จะเป็นโอกาสดีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถใช้เป็นเครื่องกระตุ้นให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกระบวนการดังกล่าวมากขึ้น รวมทั้งเป็นการช่วยผลักดันบทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในด้านติดตามการทำงานของภาครัฐ

นอกจากนี้หากประเทศไทยได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติอีกสมัยหนึ่งก็จะเป็นอีกช่องทางที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเวทีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการรณรงค์เพื่อขอรับการสนับสนุนต่อท่าทีข้อเสนอหรือข้อมติต่าง ๆ เกี่ยวกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งในระดับโลกและระดับภูมิภาคได้มากขึ้น